

Ігор Цяпало

ВЕСЕЛА НОВИНА

*Збірник
українських колядок
для ансамблю мідних духових інструментів
та голосу
(переклад та аранжування)*

Вінниця
НОВА КНИГА
2012

УДК 784.67
ББК 85.98
В 38

Укладач **І. В. Цяпало** — директор, викладач-методист ЛДМШ № 7

Рецензенти: **Р. М. Наконечний** — заслужений артист України,
професор кафедри духових
та ударних інструментів
ЛДМА ім. М. Лисенка

Л. Й. Назар-Шевчук — кандидат мистецтвознавства,
доктор філософії Ph. D,
вчитель-методист ЛССМШ
ім. С. Крушельницької,
викладач Українського Католицького
Університету

Весела новина : літературно-музична композиція :
В 38 збірник українських колядок для ансамблю мідних
духових інструментів / уклад., пер., аранжув. Ігоря
Цяпала. — Вінниця : Нова Книга, 2012. — 56 с. : нот.
ISMN 979-0-707505-66-3

Колись ансамблі мідних духових інструментів ставали музичною окрасою великих релігійних свят. Вважається, що саме ці інструменти є також інструментами янголів. Тому на багатьох картинах і образах як давніх, так і сучасних майстрів ці небесні створіння так часто зображені з трубами.

Значення даної збірки дуже символічне: це і збагачення педагогічно-дидактичного репертуару молодих виконавців-ансамблістів, і здобуття ними певних технічно-виконавських прийомів та навичок, і відновлення традицій мідного духового ансамблевого музикування, і відродження давніх багатомістових традицій.

УДК 784.67
ББК 85.98

ISMN 979-0-707505-66-3

© Цяпало І. В., уклад.,
пер., аранжув., 2012
© Нова Книга, 2012

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	4
<i>Бог Предвічний</i>	6
<i>Пречистая Діва</i>	7
<i>Небо і земля</i>	8
<i>Бог ся раждає</i>	9
<i>Господь Бог Предвічний</i>	11
<i>Нова радість стала</i>	12
<i>В Віфлеємі днесь Марія</i>	13
<i>Свята ніч</i>	14
<i>Літературно-музична композиція</i> <i>“Весела новина”</i>	15

ПЕРЕДМОВА

З давніх-давен на вулицях легендарного Львова звучала інструментальна музика, адже галичани плекали не лише вокальний чи хоровий спів, але й інструментальну культуру.

Так, у Львові, практично від часу створення міста, існував багаточисельний цех музикантів, без яких не обходилися жодні урочистості, свята чи громадські події. Найважливішими були баштові музиканти — виконавці на мідних духових інструментах, які не лише оголошували фанфарами години, звіщали про важливі справи, репрезентували музичний гімн-герб міста, але часто в їх прекрасному виконанні звучали “хори” — ансамблеві обробки знаних і люблених мешканцями церковних пісень. Мідні духові ансамблі ставали музичною окрасою великих релігійних свят. Свого часу ансамблісти-духовики були найбільш шанованими придворними музикантами, носили спеціальні відзнаки та розкішні костюми, королі і вельможі трактували їх як найкоштовніші дорогоцінності.

В деяких містах Європи і досі зберігається традиція щовечірнього виконання хоралів, які своїм м'яким і проникливим, щирим і теплим звучанням огортають місто з висоти ратушних веж, несучи відчуття миру, злагоди, супокою, неначе співають йому колискову після напруженого дня.

Унікальною є краса звучання мідних духових ансамблів: адже вони поєднують ясний і чистий, сяючий тембр віртуозних труб-кларіно та інших труб-принціпалістів, які вели підголоски до головної мелодії, благородний, божественний тембр рогів-валторн та низький оксамитовий басовий тембр тромбонів чи туб. Таке поєднання найгучніших інструментів, які є також символами військової музики, здатне не лише до інтенсивної сигнальної функції, але і до ведення чудових вокальних мелодій, які особливо проникливо звучать власне у ансамблевій інтерпретації.

А однак, саме мідні духові інструменти є також інструментами ангелів. Не дивно, що на багатьох картинах і образах як у давніх майстрів, так і сучасних, ці небесні створіння так часто зображені з трубами. Звісно, що за Біблійними оповідями ангели трубами звіщатимуть про кінець світу, але і на сонцесяйних трубах вітають народження Христа, звіщаючи той благословенний час, коли з кожним Різдвом настає “Слава на висотах Богові, а на землі мир і в людях — благовоління”. Можливо тому, власне колядки — по-особливому теплий, цілісний, щирий у своїй дитинності, високо поетичний жанр національної паралітургічної традиції — інспірував Ігор Цяпало (директор та викладач-методист Львівської державної музичної школи № 7) до створення збірника ансамблів для мідних духових інструментів під назвою “Весела новина”.

Призначення даного збірника багатогранне: збагачення педагогічно-дидактичного репертуару молодих виконавців-ансамблістів, і здобуття ними певних технічно-

виконавських прийомів та навиків у цій без перебільшення складній царині музичного мистецтва, і відновлення традицій мідного духового ансамблевого музикування як такого, за словами академіка В. Апатського, що несправедливо занедбалось в останніх десятиліттях і потребує нагального відновлення.

В аспекті відродження багатівікових давніх традицій — значення даної збірки дуже символічне. Якщо колись в галицьких містах звучали ці чудові хори (а саме так початково називали духові ансамблі по всій Європі, порівнюючи їх благозвучну музику з людськими чи ангельськими хорами), то цей збірник викликає інтенцію до святкових мрій. І мріється, щоб ідучи засніженими вулицями Львова під світлом його ліхтарів, опадали в наші долоні чарівні сніжинки, а в наші серця — звуки “Святої ночі”, “Нової радості” чи “Веселої новини”, адже лунали колись з дзвіниць багатьох церков Львова звуки надзвичайної краси духових хорів. То чи ж не пора на зорі третього тисячоліття — і юним, і зрілим музикантам — спробувати відродити забуті традиції і багатозвуччям своїх інструментів осінити великі свята, а особливо ті, коли за словами Івана Золотоустого “Бог приходить на землю, а людина восходить на небо, ангели служать людям, люди співають з ангелами, демони втікають, смерть побита, рай отворений, провини прогнані, істина сходить на землю, а природа, перед котрою херувими берегли рай, злучається з Богом”.

Лілія Назар-Шевчук,

*кандидат мистецтвознавства, доктор філософії Ph.D,
вчитель-методист ЛССМШ ім. С. Крушельницької,
викладач Українського Католицького Університету*